

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Gebri Arabis Chimia

Geber

Lugduni Batavorum, 1668

Tertia Pars

[urn:nbn:de:bsz:31-95581](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-95581)

TERTIA PARS.

De Principiis naturalibus corporum metallicorum secundum opinionem antiquorum.

CAP. XXV.

INnuimus ergo tibi secundum opinionem quorundam antiquorum philosophorum qui fuerunt de secta hanc artem imitantium, quod prima principia naturalia ex quibus metalla procreantur sunt spiritus foetens, id est, sulphur, & aqua viva, quam & siccam aquam nominari concedimus. Spiritum autem foetentem divisimus. Est enim albus in occulto, & rubeus in manifesto, & niger. Uterque tamen in magisterio hujus operis tendit ad rubedinem. Dicemus igitur sermone brevi, & completo nec non manifesto, uniuscujusque horum principiorum naturam & generationem, & modum similiter generationis. Expedit igitur nos ampliare sermonem nostrum & dilatare: & singulum capitulum de singulo naturali principio tradere. In genere tamen dicimus, quod unumquodque istorum principiorum est fortissima compositionis & uniformis substantiae uti narramus: & illud ideo, quoniam in eis minimae partes terrae taliter partibus aë-

reis,

reis,
ipsa
mitte
vitur
quan
tilita
calor
rae c
tum
rum
nem
rum

De p

A
liur
phu
rean
qu
tus
sua
est h
arg
que
nec
ven
tur

reis, aqueis & igneis sunt unitæ : ut nulla ipsarum alteram in resolutione possit dimittere : imo quælibet cum quælibet resolvitur propter fortem unionem naturalem quam habuerunt ad invicem, ex nimia subtilitate partium per minima paulative à calore naturali æqualiter in visceribus terræ condensato & digesto secundum debitum cursum naturæ, ad exigentiam illorum essentia. Et hoc secundum opinionem quorundam antiquorum philosophorum.

De principiis naturalibus secundum opinionem recentiorum.

CAP. XXVI.

Alii vero moderniores aliter dixerunt quod illorum principiorum naturalium non fuit argentum vivum, nec sulphur in natura sua, sed alteratum & in terream naturam mutatum. Unde dixerunt, quod principium fuerit aliud quam spiritus foetens & spiritus fugitivus in natura sua. Et ratio qua moti fuerunt maxime, est hæc, quod non invenerunt in mineris argenteis, vel aliorum metallorum aliquid, quod sit argentum vivum in natura sua, nec aliquid quod sit sulphur: imo per se invenerunt unumquodque illorum separatim in propria sua minera, in sua natura & forma.

forma. Et similiter per aliam rationem hoc affirmant, quod non est transitus à contrario in contrarium, nisi per medium dispensativum : Et propterea coguntur confiteri & bene, quod non sit transitus à mollitie argenti vivi ad duritiem alicujus metalli (non mediati) nisi per medium dispensativum, quod est inter molle & durum : Sed in mineris non inveniunt aliquid, in quo salvetur hæc media dispositio: ideo hac ratione coguntur credere argentum vivum & sulphur in natura propria non esse illud principium de intentione naturæ. Imo aliud quod resultat ex essentialium illarum alteratione in radice naturæ, ad terream substantiam, hoc modo : quoniam unumquodque eorum convertitur in terream naturam, deinde ex his ambabus terreis substantiis resolvitur quidam fumus tenuissimus & purissimus, propter calorem temperatum in visceribus terræ, & hic duplex fumus est materia immediata seu principium metalli. Hic fumus, à calore temperato mineræ decoctus & digestus, convertitur in naturam cujusdam terræ, ideoque fixationem quandam suscipit, quam defluens aqua mineralis per viscera terræ & ejus spongiositatem, decurrens abluit, & ejus spongiositatem dissolvit : & ei uniformiter inviscatur & unitur unione naturali, firma & vera. Ideoque dixerunt quod aqua defluens

fluens
tiam
illar
tur
unum
talli
lem
secu
gen
duo
unif
per
ac d
terra
quo
ciat
hi q
non

D

J
i
lib
nun
pitu
feni
ben
arse
vero

fluens per meatus terræ invenit substantiam dissolubilem ex substantia terræ, & illam solvit, & uniformiter cum illa unitur quousque talis terra dissoluta & aqua unum fuerint, unione naturali, & ad metallicam convertantur naturam. Et ad talem mixtionem veniunt omnia elementa, secundum debitam proportionem & exigentiam naturalem, & commiscentur hæc duo simul per minima, quousque faciant uniformem mixtionem. Et hæc commixtio per successivam & diuturnam decoctionem ac digestionem caloris naturalis in inineris terræ condensati, inspissatur & induratur, quosque natura suam intentionem perficiat, & fit metallum. Dicimus autem quod hi qui sic opinati sunt, sunt affines veritati, non tamen veritatem concipiunt puram.

Divisio dicendorum de tribus principiis.

CAP. XXVII.

IAm sermone universali & completo de ipsorum metallorum principiis naturalibus determinavimus. Restat igitur ut nunc ponamus uniuscujusque principii capitulum. Cum ergo tria sint, sulphur, arsenicum & argentum vivum, primo ascribemus capitulum de sulphure, secundo de arsenico, tertio de argento vivo. Deinde vero uniuscujusque metallorum, quæ sunt effectus

effectus horum principiorum, ponemus capitulum determinatum, secundum quod est ex opere naturæ. Dehinc vero ad ea quæ hujus magisterii sunt fundamenta, & operationes, transeundum erit, horum omnium causas assignantes.

De sulphure.

CAP. XXVIII.

Dicimus igitur quod sulphur est pinguedo terræ, in visceribus terræ per temperatam decoctionem inspissata, quousque induretur & sicca fiat, & cum indurata fuerit, sulphur vocatur. Habet autem sulphur fortissimam compositionem, & est uniformis substantiæ, in omnibus suis partibus homogenium: ideoque non aufertur ejus oleum ab ipso per distillationem, sicut ab aliis rebus oleum habentibus. Qui vero quærunt ipsum calcinare, non perdendo de illius substantia aliquid, de quo sit curandum, in vanum laborant: quoniam non calcinatur, nisi per magnam industriam, & multum de illius substantia dissipando. Ex centum enim partibus vix tibi tres sufficienter reservabis, post ipsius calcinationem. Figi similiter non potest, nisi calcinetur prius: Commiseri atamen & aliquantulum illius fuga retardari, & illius potest aduſtio reprimi, & cum commixto facilius

facil
eo o
non
ficut
usqu
pari
unic
depu
rio,
tius
mag
para
corp
natu
mul
tes
alia
tall
ne d
figi
sub
Ca
por
aut
arg
in q
ficut
que
mic
cal
Per

facilius calcinatur. Qui autem quærit ex eo opus elicere, illud per se preparando, non elicit; quoniam cum commixto perficitur, & sine illo protelatur magisterium usque in desperationem, & cum suo compari fit tinctura & dat pondus completum unicuique metallorum, & ipsum à fœditate depurat, illustrat & perficitur cum magisterio, sine quo nihil horum præstat, sed potius corrumpit & denigrat: non igitur sine magisterio ipso utaris. Qui autem in præparatione ipsum commiscere & amicari corporibus noverit, sciet unum ex secretis naturæ, & viam perfectionis unam, cum multæ sint viæ ad unum effectum tendentes: Una tamen propinquior & perfectior alia invenitur. Et quodcumque corpus metalli ex ipso calcinatur, acquirit pondus sine dubio. *Æs* vero assumit ex eo Solis effigiem. *Mercurio* quoque associatur, & per sublimationem fit *Ulisur* vel *cinnabrium*. Calcinantur autem per ipsum omnia corpora facile, præter *Solem* & *Jovem*: *Sol* autem magis difficulter, & non coagulatur *argentum vivum* ex eo in *solem* vel *lunam*, in quibus fit utilitas, per artificium debile, sicut quidam fatui putaverunt. Quæcumque autem corpora minus habent de humiditate *argenti vivi* facilius per *sulphur* calcinantur: quæ vero multum difficilius. Per *Deum altissimum* id ipsum illuminatur.

C

& recti-

& rectificat omne corpus: quoniam est alumen & tinctura. Difficillime quoque solvitur, quia non habet partes balsuginosas, sed oleaginosas, quæ non faciliter in aquam solvuntur. Quæ autem facile & quæ difficile solvuntur in aquam, infra in capitulo solutionis monstrabimus satis aperte. Sublimatur vero, quia spiritus est, & si quando commisceatur veneri & adunatur secum, fit mirabilis color violaceus: cum mercurio quoque miscetur similiter, & fit ex eis per decoctionem celestinus color delectabilis. Non putet ergo quis, quod sulphur per se opus compleat. Non enim esset hoc credere nisi vanum. Hoc autem satis lucide probamus in sequentibus. Eligitur autem crassum & lucidum. Et de sulphure hæc dicta sufficiant.

De Arsenico.

CAP. XXIX.

Restat nunc de Arsenico terminare ad præsens. Dicimus autem quod Arsenicum est similiter de subtili materia & in natura sulphuri confine. Iccirco non oportet aliter definiiri quam sulphur. In hoc autem diversificatur à sulphure, quia est albedinis tinctura, sulphur vero rubedinis. Est autem sulphuris & arsenici duplex genus, scilicet citrinum & rubeyum, quæ sunt

sunt huic arti utilia : reliqua autem multa genera non. Figitur autem arsenicum sicut sulphur, & utriusque sublimatio ex metallorum calcibus melior est, ut infra dicitur. Non sunt autem sulphur & arsenicum materia perfectiva hujus operis. Non enim complent nec perficiunt. Sunt autem adminicula in casu. Eligitur autem lucidum & squamosum, & non petrosum.

De argento vivo.

CAP. XXX.

Argentum vivum, quod etiam Mercurius appellatur, antiquorum usi est aqua viscosa, ex subtilissima terra alba sulphurea, & aqua clarissima in visceribus terræ calore naturali digesta & unita per minimam unione fortissima quousque humidum contemperetur à sicco, & siccum ab humido, æqualiter procreata. Ideoque fugit superficiem planam de facili propter suæ aquæ liquiditatem & humiditatem, non autem adhæret tangenti licet viscosam materiam habeat : & hoc propter siccitatem illius inclusam in ipso, quæ humiditatem contemperat & adhærere non permittit. Est autem secundum aliquos ex veteris prælis materia metallorum cum sulphure. Adhæret quoque tribus mineralibus de facili Saturno videlicet, Jovi & So-

li : Lunæ vero magis difficulter. Veneri autem difficilius quam Lunæ. Marti vero nullo modo nisi per artificium adhæret. Ex hoc utique secretum elicias. Est enim amicabile & metallis suæ naturæ placabilis, & medium conjungendi tincturas, & non submergitur aliquid in eo nisi Sol. Solvuntur tamen ab eo Jupiter & Saturnus & Venus, & commiscentur: & sine ipso aliquid metalli opus deaurari non potest. Solvitur & figitur, & est tinctura rubedinis, exuberantissimæ refectiois, & fulgidi splendoris, & non recedit à commixto donec est in natura sua. Non tamen est materia seu medicina nostra in natura sua, licet similiter juvare potest in casu.

De effectibus principiorum nature, quæ sunt corpora metallica.

C. A. P. XXXI.

Nunc vero de metallicis corporibus quæ sunt horum principiorum effectus restat videre. Sunt a. sex numero scilicet, Aurum, Argentum, Plumbum, Stannum, Æs sive Cuprum, & Ferrum. Dicimus ergo quod metallum est corpus minerale fulibile, sub malleo ex omni dimensione extendibile. Est autem metallum densæ substantiæ & fortissimæ compositionis. Habent vero metalla affinitatem ad

se in
ho
run
plu
hoc
xtio
mi
im
hoc
stro
ctu
na
tio
ctu
pe
tu
no
pe
lo.
pe

A
N
se
pr
ne
erg
ci

se

se invicem magnam : non tamen propter hoc perfectum imperfectum perficit, in eorum commixtione. Si enim aurum cum plumbo adinifceatur in fusione, non fit ex hoc plumbo aurum, sed evanescit à commixtione & aduritur. Aurum autem in examinatione remanet : Similiter in reliquis imperfectis corporibus est dicendum : & hoc secundum cursum naturalem. In nostro vero magisterio perfectum imperfectum adjuvat : & imperfectum in nostro magisterio per se perficitur sine administratione alicujus rei extraneæ : & imperfectum hoc eodem magisterio perficitur. Et per Deum se invicem alterant & alterantur, & se invicem perficiunt & perficiuntur, non tamen per se tantum unumquodque perficitur, sine alterius perfecti adminiculo. Et hoc est album perfectum & rubeum perfectum.

De Sole sive Auro.

CAP. XXXII.

A Trulimus tibi in generali summam & intentionem corporum metallicorum: Nunc autem specialiter de unoquoq; per se sermone ac descriptionem ponamus. Et primo de Auro, dehinc vero secundū ordinem de aliis mentionē faciemus. Dicimus ergo quod Aurum est corpus metallicum citrinum, ponderosum, unitum, fulgidum,

C 3 multum,

multum, æqualiter in ventre terræ digestum & aqua minerali diutissime lotum sub malleo extensibile, & in igne fusibile: examinationem cinericii & cimenti tolerans. Ex his utique elicias, quod nihil dicitur aurum, nisi causas definitionis auri & differentias omnes habeat. Quicquid tamen metallum radicitus citrinat, beneficio Elyrius, & ad æqualitatem perducit, ex omni genere metallorum aurum facit. Ideoque per opus naturæ perpendimus, & artificio æs in aurum mutari posse. Vidimus namque in mineris æris, ex quibus emanabat aqua secum educens æris squamas tenuissimas, ipsasque diuturno & continuo lapsu suo lavans & mundans. Deinde vero aqua cessante fluere, vidimus prædictas squamas in sicca arena quasi per triennium morari & in solis calore decoqui: inter quas tandem à nobis est inventum aurum verissimum & purissimum. Æstimavimus utique per aquæ beneficium illas mundatas fuisse, & deinum per Solis calorem in arenæ siccitate æqualiter digestas, & ad æqualitatem pervenisse. Imitantes ergo naturam in quibus possumus, & nos similiter alteramus, licet in hoc naturam omnino sequi non valeamus nec debemus. Aurum quoque est preciosis omnium metallorum & est tinctura rubedinis: quia tingit & transformat omne corpus. Calcinatur autem & solvitur

fine

fine
in
faci
No
star
na.
pu
Ve
dei
Sa
co
Cu
un
mo
cer

S
qu
alb
in
ign
ct
pe
fra
fec
su

sine utilitate, & est medicina lætificans, & in juventute corpus conservans. Frangitur facillime cum Mercurio, & odore plumbi. Non est autem aliquid quod magis in substantia illi conveniat quam Jupiter & Luna. In pondere autem & surditate & impurescibilitate Saturnus: in colore vero Venus; in potentia quoque magis Venus, deinde Luna, deinde Jupiter, & præterea Saturnus, ultimo vero Mars. Et hæc cognatio est unum ex secretis naturæ. Cum ipso similiter commiscetur & ununtur spiritus, & figuntur per ipsum maximo ingenio, quod non pervenit ad artificem duræ cervicis vel petrinæ.

De Luna sive argento.

C A P. XXXIII.

Semonem nostrum facientes in Luna, communi vocabulo, argento, dicimus quod Luna est corpus metallicum album albedine pura, durum, sonans, perdurans in cinericio, sub malleo extensibile, & in igne fusibile. Est itaque Luna albedinis tinctura & indurat Jovem, & convertit ad se per artificium, & commiscetur Soli, & non frangit, sed in examinatione sine artificio secum non perseverat. Qui noverit ipsum subtiliare, & post subtiliationem inspifare

sare & figere eum auro associatum, manet cum eo in pugna, & ipsum non dimittit penitus. Super succum acutorum ponitur sicut aceti, salis armoniaci & agrestæ, & generatur cœlestinus color mirabilis, & est nobile corpus: sed diminutum à nobilitate auri, & invenitur ejus minera determinata, & quandoque habet confusam mineram cum aliis corporibus, & illud non est ita bonum. Calcinatur etiam & solvitur labore magno & sine ulla utilitate, quia perinde ut (·) earum sordium, quibus reliqua metalla laborant, & per calcinationem expurgantur, ut docet, est expers.

De Saturno seu plumbo nigro.

CAP. XXXIV.

Plumbum est corpus metallicum multum lividum, terreum, ponderosum, mutum, parva participans albedine, cum lividitate multa, cinericum & cementum refugiens, molle, facile omni sua dimensione parva compressione extendibile, & facile fusibile sine ignitione. Plumbum autem quidam fatui putant & dicunt multum in natura sua auro approximare. Sed quoniam sunt duræ cervicis, omni ratione vacui, nullam veritatem conjicere, quantum in se est, ex subtilissimis rebus queunt, sed de his secundum sensum judicant: Et quoniam

niam vident illud ponderosum & mutum, & non putrescere, credunt illud Soli multum approxinare, sed hoc totum est erroneum, & latius à nobis in sequenti negotio approbatur aperte. Plumbum quoque multum habet de substantia terrea, ideo lavatur, & in stannum per lavacrum transmutatur, ut infra dicemus. Per hoc ergo patet, stannum magis perfectioni approxinare. Aduritur in igne, & fit ex eo minium: & ponitur super vapores aceti, & fit ex eo cerusa. Et licet non multum communicet argento: ex eo tamen per nostrum artificium de facili fit argentum, & non retinet pondus proprium in transmutatione, sed diminuitur, & in verum pondus convertitur. Et hoc totum in magisterio acquirit. Est etiam plumbum argenti examen in cinericio, & hujus causas in sequentibus aperte declarabimus.

De love sive plumbo albo.

CAP. XXXV.

STannum est corpus metallicum album albedine impura, lividum, sonans parum, terreatate modica participans: stridorem, molliciem, liquefactionis sine ignitione velocitatem in radice sua possidens: cinericium & cementum non expectans: sub malleo (omni dimensione tenuiter)

C 5 exten-

extensibile. Est ergo Jupiter inter diminita à perfectione corpora magis perfectus in radice suæ naturæ : affinis Soli & Lunæ: Lunæ tamen magis : Soli vero minus. Hæc autem in sequentibus lucide demonstrabimus. Jupiter vero, quia albedinem multam ex radice suæ generationis suscipit : ideo omnia non alba corpora dealbat. Vitium est tamen ei, quia omne corpus frangit, præter Saturnum & purissimum Solem. Et Jupiter multum Soli & Lunæ adhæret : & ideo ab eis in examine non facile recedit. Suscipit tincturam rubedinis, & splendet in eo fulgore inæstimabili : & pondus acquirit in magisterio nostro perfectum. Induratur vero & inundatur facilius quam Saturnus, ut infra dicemus. Qui vero sciverit ejus vitium fractionis auferre, subito ex ipsius proficuo lætabitur. Jungitur enim Soli & Lunæ, nec separabitur ab eis unquam.

De Venere sive Aëre.

CAP. XXXVI.

Venus sive *Æs* est corpus metallicum lividum, rubedine fusca multum participans, ignibile, fusibile, sub malleo extendibile, multum fonans, cineritium & cementum refugiens. Venus itaque in profundo suæ substantiæ colorem & essentiam

tiam auri præterdit. Malleatur vero & igitur ut argentum & aurum. Quare secretum ex ea assumas : Est enim medium Solis & Lunæ, & facile ad utrumque convertere naturam illius accidit : & est bonæ conversionis & pauci laboris. Convenit cum Tutia vehementer, quæ illam citrinat citrinitate bona, (& hoc per magisterium, sine quo non perficitur) ut ex hoc proficuum elicias. Excusamur itaque per eam à laboribus indurationis & ignitionis illius. Assumas igitur eam, præ cæteris imperfectis in opere minori & medio : in majori vero minime. Hoc tamen præ Jove vitium habet, quoniam livescit de facili, ex infectione vaporum & humoribus acutis, & eradicare illud non est facile artificium, imo profundum.

De Marte sive Ferro.

C A P. XXXVII.

Mars sive ferrum est corpus metallicum multum lividum, parum vero rubeum, albedine impura participans, durum, ignibile, non fusibile fusione recta, malleabile & multum sonans. Est autem Mars durissimæ tractationis, & hoc propter suæ fusionis impotentiam. Quod si sine medicina, ejus naturam immutante fundatur, conjungetur Soli vel Lunæ, & ab eis non faciliter separatu per aliquod

examen, sine magna industria. Si autem præparatur & conjungitur, non separatur per aliquod artificium, si saltem ejus natura & fixio non immutetur ab eo, sed sola illius removeatur immundities. Est ergo tinctura rubedinis de facili: albedinis vero bonæ difficilime. Et cum conjungitur Soli vel Lunæ non alteratus non immutat colorem commixti, sed potius augens illud in quantitate.

De differentia metallorum imperfectorum ratione perfectionis.

CAP. XXXVIII.

INter omnia igitur corpora imperfecta, stannum splendidius & lucidius & majoris perfectionis existit. Et in solarem & lunarem uberius transmutatur essentiam. In ipso tamen est opus facilis tractationis & longi laboris, propter suæ liquefactionis velocitatem. Post ipsum vero Venus magis perfectæ mutationis eligitur, difficilis tractationis, brevioris vero à Jove laboris. Saturnus vero post Venerem perfectionem in transmutatione ab illa diminutam habet: facilis namque tractationis, longissimi vero laboris existit. Mars vero inter cætera imperfecta minimæ perfectionis in transmutatione reperitur, tractationis omnium difficillimæ & laboris longif-

longissimi invenitur. Quæcunque igitur à velocitate liquefactionis corpora remotiora sunt, difficilius inveniuntur in transmutationis opere, tractationis: ut sunt Venus & Mars: Quæ vero magis magis, & quæ maxime maxime. Quæcunque vero majoris lividitatis infectione corpora sunt participantia, & hæc laboris longioris, & minoris perfectionis approbantur. Quæcunque autem perfectionum diversitates paulò prius à nobis determinatæ sunt, in minoris & mediis operis artificio repertæ sunt: in majori vero unius perfectionis, sunt omnia, non autem unius tractationis aut laboris sunt, ut patet ex prædictis. Jam ergo principia naturalia (quæ sunt de intentione naturæ) ipsorum corporum metallicorum, in hac traditione conscripsimus: & similiter ipsorum corporum determinatos sermones in singulis capitulis veraciter composuimus, & secundum sententiam illorum, qui intima naturæ videre potuerunt, & secundum experientias per quas ad ea pervenimus magna diuturnitate laboris instantia. Nunc vero secundum quod videmus & invenimus, expedit hujus operis defectum supplere, & principia omnia hujus magisterii in hac nostra traditione seriatim ac sermone conveniente explicare. Et omnem experientiam secundum quam vidimus, demonstrare, omnium illorum causas ponentes.

QVART.